

Yttrande över remiss Professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare (U2021/03373)

Nacka kommun lämnar följande synpunkter på ovan rubricerad promemoria.

6.1 Staten ska ta ett tydligare ansvar för rektorers, lärares och förskollärares professionsutveckling

Nacka kommun avstyrker förslaget. Förslaget gällande en nationell struktur för kompetensutveckling innebär att lärares och förskollärares kompetensutveckling i hög utsträckning kommer att styras av vad som definieras på nationell nivå, utan tillräcklig hänsyn till behov som framkommer i det lokala, systematiska kvalitetsarbetet. Om hänsyn istället tagits till de lokala behoven ges större möjlighet att bidra till elevers lärande och kunskapsutveckling utifrån identifierade behov. Även om det i promemorian framförs att den nationella strukturen för kompetensutveckling inte ersätter lokalt beslutad kompetensutveckling på skol- och huvudmannanivå, finns det stora risker för undanträngningseffekter. Förslaget kan också motverka det kompensatoriska uppdraget, då insatser behöver vidtas och kompetensutvecklingsinsatser genomföras utifrån specifika elever/ elevgrupper och enskilda lärares behov.

Förslaget innebär därför inskränkningar i det lokala självstyret och minskade möjligheter för rektor och leda och fördela arbetet utifrån elevernas behov och förutsättningar.

Nacka kommun, i egenskap av huvudman för förskolor och skolor, genomför olika kompetensutvecklingsåtgärder som är beslutade utifrån behov som framkommit på skol- och huvudmannanivå. Den typ av preciserade, riktade kompetensutvecklingsinsatser som beslutas nära verksamheten har större möjlighet att svara mot lokala förutsättningar och behov och därmed utveckla verksamheten – och elevers måluppfyllelse.

Kompetensutveckling kan också ske inom ramen för praktiktäna, undervisningsutvecklande forskning. Nacka kommun deltar t.ex. i Stockholm Teaching & Learning Studies (STLS), en samverkansform där akademi och skola möts och där olika huvudmän och universitet

samverkar. Dyliga samverkansformer bidrar till kunskapsproduktionen inom ämnesdidaktik där forskningsfrågor formuleras av och för verksamma lärare. Även för den här typen av lokala initiativ, som innebär att lärare ägnar viss tid av sin tjänst åt forskning, riskerar den nationella strategin för kompetensutveckling att vara alltför normerande och försvåra deltagande.

Nacka kommun är dock positiva till att Skolverket och universitet/högskolor erbjuder kompetensutvecklingsinsatser som rektor/huvudman kan besluta om deltagande i. Exempelvis Matematiklyftet, Läslyftet och Specialpedagogik för lärande har upplevts som positiva av deltagande skolor, där deltagande har beslutats utifrån identifierade behov som insatserna motsvarar. Ökad tillgång till kvalitetssäkrad kompetensutveckling via Skolverket och kurser via universitet/högskolor är därför positivt och utbudet kan därför med fördel breddas och utvecklas. Men beslut om deltagande behöver fattas av rektor/huvudman utifrån identifierade behov.

6.2 Den nationella strukturen för kompetensutveckling ska innehålla olika insatser med olika syften

Nacka kommun avstyrker förslaget, se 6.1.

6.3 Det nationella meriteringssystemet ska innehålla två meriteringsnivåer för legitimerade lärare respektive förskollärare

Nacka kommun avstyrker förslaget att lärare ska genomgå särskild av staten beslutad kompetensutveckling avstyrks, på grund av ovan angivna skäl, se 6.1.

I villkoren för att lärare/förskollärare ska uppnå nivån meriterad lärare finns ett flertal ytterligare villkor, däribland ”förmåga till undervisning av hög kvalitet”. Som framgår i promemorian kräver detta ytterligare definitioner och system för bedömning av lärares undervisningskvalitet. Det finns erfarenheter hos flera huvudmän för utvecklande av dyliga system. Nacka kommun har exempelvis varit aktiva inom meriteringssystemet Arete, där olika vetenskapligt förankrade aspekter av yrkesskicklighet har definierats och system för lärares möjlighet att visa sin yrkesskicklighet, och bedömningsprocesser, har utvecklats. Nacka kommun har idag en intern kvalificeringsprocess där lärare utifrån beprövade verktyg visar sin yrkesskicklighet/undervisningskvalitet som led i processen att utse förstelärare och lektorer (så kallade karriärtjänster). Nacka kommuns bedömning är att promemorian inte tar aktuella processer och system i huvudmannorganisationer i tillräckligt beaktande, även om utveckling av definitioner och system hänförs till ”Rådet för professioner i skolväsendet”.

6.4 Karriärstegsreformen kopplas till det nationella meriteringssystemets meriteringsnivåer

Nacka kommun avstyrker det nationella meriteringssystemet, av skäl angivna ovan, men bedömer att tidsplanen inkl. övergångsbestämmelser, vid ett införande, är rimlig. Karriärstegsreformen omfattar dock inte förskollärare, som ska bli en del av

professionsprogrammet, och hur förskollärare ska omfattas av karriärstegsreformen behöver därför förtydligas.

6.5 Skolverket ska vara den myndighet som ansvarar för det nationella professionsprogrammet

Nacka kommun avstyrker det nationella professionsprogrammet och därmed också att Skolverket ska vara den myndighet som har ansvaret.

6.6 Ett råd för professioner i skolväsendet ska inrättas för att säkerställa professionernas inflytande

Nacka kommun avstyrker det nationella professionsprogrammet och därmed även ”Rådet för professioner i skolväsendet”. Nacka kommun vill också betona att huvudmannanivån behöver ha ökat inflytande.

6.7 Rådet för professioner i skolväsendet ska identifiera behov av kompetensutveckling och vara rådgivande till Skolverket

Nacka kommun avstyrker förslaget av ovan angivna skäl.

6.8 Rådet för professioner i skolväsendet ska bistå Skolverket i arbetet med meriteringssystemet

Nacka kommun avstyrker förslaget då såväl Skolverkets roll som ”Rådet för professioner i skolväsendet” avstyrks.

Ekonomiska konsekvenser

Av promemorian framförs att förslagen om statligt reglerad kompetensutveckling inte medför ökade kostnader då detta ansvar, enligt skollagen, redan åvilar skolhuvudmännen. Det saknas dock utförligare redovisning av kompetensutvecklingens omfattning, villkor etc., vilket medför att ytterligare kostnadsberäkningar och konsekvensanalyser krävs. Även systemet med meritering, särskilt bedömning av undervisningskvalitet, redovisas ej närmare varvid kostnader på skol- och huvudmannanivå kan tillkomma i processen. Sammantaget är Nacka kommuns bedömning att förslagen i promemorian kommer att medföra ökade kostnader för kommuner och andra skolhuvudmän. Staten behöver därför ta fram fullständiga kostnadsberäkningar och ersätta kommunerna i enlighet med finansieringsprincipen.

Namn
Ordförande
Kommunstyrelsen

Namn
Stadsdirektör
Nacka kommun